

EESTI NOORUS

1933

Nr. 5

MÄI

V. AASTAKÄIK

SISU: „Kevad“ — E. Rotberg — õli. Mälestus — Väike Taevaskoda kevadõhtul — luuletised — Joh. Bechter. Eestlasele eesti nimi — A. Laipmann. Matkamas Vahemere rannikmail — L. Grau. Milleks vajame rahvaülikooli — võistlustööd. Loodusvaatlusist kevadel — Jul. Lunts. ÜENÜ Esituskogu — A. M. ÜENÜ tegevusest 1932. a. Noorsoo töömait. Arno Koovits †. Kaanel: A. Laipmann: „Vana Aitsam“ — pastellmaal.

E. ROTBERG

„Kevad“

Õli

J O H A N B E C H T E R

Väike Taevaskoda.

Mälestus.

*Nii kaunilt lõhnab kaldal õitsev toom
Ja üle vaikse vee kuu peegelduse joon,
Kui ebamaine tee täis sulnist õnne,
Siin päiksest leiged kivid jäänud unne,
Pääl magab mets, oks oksaga on koos.*

*Deovoni liivakivi nagu troon,
Vett jõkke purskab lätte lõigat soon
Ning kõigi üle hämarus, öö anne
Nii kaunilt lõhnab...*

*Näen jälle õitsvaid vahtraid,
vana maja,
Kust valget jahutolmu langeb teele.
Hetk peatun ääre sammaldanud veele,
Et kuulda veski lökk-lökk nukrat kaja.*

*Lill nõtkes sirgub üle vana raja
Ja lõhnav kivitolm teeb mõrkjaks keele.
Üks kevad, endine, mul tuleb meele
Lööd sillerdajat kuuldes üle oja.*

Matkamas Vahemere rannikmail.

Kundepikkusele äripäewale järgnesid I õ p u k s kauaoodatud kewadpühad, mida ei tohtinud jätta kahtumata. Haarab rännakuromantika, tõmbab rongirataste lüstilik laul. Algades lihkuma Prantsusmaa suunas, nagisejad nad aina: en avant! en avant! rutem! rutem! rutem! Kinolint teeweerele näitas noort kewadet efiimeses haljuses õitswate Rhônei kõrgete kallaste metsikuis wõsastikes, punaroosade wirsikutega kitudate kiwimajade ümbruses. Alati uus, alati nauditaw on see Rhône kallastik; kus wesi kord surutud sügawale kõrgete kaljude kitsasse raami, kord laiutades madalal kiwipõhjal moodustab saarekesti, kaldawõsastikke, roostikke. Ent siis poeb rong mägede kitsusisse, tunneleisse, kust wäljudes hingad kergendatult...

Äbistafin nii kogu päewa Lõuna-Prantsusmaa madalikke ja jõeorge ning kestwa matka ükskõikjusest wallatuna waatlesin Grenoblei ja Awignoni kiwiseid katuseid ning kindlusmüüre kaljustel kõngastel, milliseist sootuks weetlemam tundus lähewene rannik õhtupäikese madalais kiiris. Jegi Afrika lähedust teisel pool laia wetewälja aimasin, kui Marseillele eesjaamades rongile ilmus punamütsilisi pruune sõdureid ning merimeeste seas neeger nii must, et hale hakkas. Wõib olla on hetki, mil ta end meeleldi tahaks walgeks küürida. Tundus peaaegu ülekohtusena nii heledanahalisena istuda tolle musta mehe läheduses...

Matk Marseillest Cannesi oli kihutamise umbes pimeduses. Saabumisel juhtis mu tähelepanu Cannesi tuledele, mis pikas kaares helkisid üle mustawa lahe, eksiides mäekülgedel, kadudes ning ilmudes maanabade, kaljunukkide tagant...

Huwitaw — meelitaw on see Cannesi sisseõit, nagu weendusin hiljem: mägede üksiklus, kiwirähkjed künkad, männimetsa ja wõsastikuga, kiwiitid, millest mõnikord ei tea, on nad inimelamud wõi mitte — ent siis oliwimetjad suwikatega, mille ümber palmid ja pambusewõsa, punawad tulpipenrad ning metsikud jirised raudteekraawis ja wiljatute kõngaste weeres...

Pühadelaupäewane Cannes oli warakult pidurüüs: kõtkjal lehiwaid lippe ning kitsas peatänaw kogu pikkuses karnewali ootel kaunistatud wanikutega, mis õhtu kiirgajid tule säras... Odadi külalisi: wõõraid kaardiwäljalisi, kes wiimaks orkestri ja fotomeeste rõõmuks saabusid eesotjas inglastega, kes oma

suurwormis jätsid warju järgnewad itaallased, belglased, prantslased. Ning siis kuuldas rahwas murdu nelja maailma parimat — nagu tõendajad kuulutusel — orkestrit, kes mängisid kord siin, kord seal. Järgnes karnewal, lilledesse uppumate autode, paatide ja kalade rongikäik. Lillepidu ja lillelahing, mille ulatuse nukraid tagajärgi parimalt aimad tallatud lilled, pürgade, serpentiini ja paberiprügi kokkupühkijate, „lahinguwälja“ koristajate tööst... Lühike hiilgus, mis nõuab hiigla ettevalmistusi korradajailt: Ent see on Cannesi kewadpühadene traditsioon, mille kordamist toimitakse sja kokkuõitnud rikaste külaliste huwides, kellele ei piija waid sinawast merest, päikest ja pal-milehestikus õõstuwast lõunatuulest, waid kes nõuawad midagi erakorset. Ja seda nad saawadki karnewali ning sellele järgnewate õhtuste ilutulestikkude näol, mille wärwliste raketide mäng lõunamaa tumedal taewafoonil wõrratult ilus...

Matkan kilomeetreid mereranda, et näha Corniche d' Or'i punakaspruune kaljunukke, mida wahemere tafased lained lakkamatult uhuwad walges wahus, et peatuda kõrgel kaldal, hingata päikeskuumutatud mändide magusat hõngu, waadata St. Raphaelis maju, kus peatunud Napoleon tulles Egiptuse sõjakäigult, näha Frejus'i linnakeses wana roomlaste linnamüüride waremeid. Ning siis algab tagasiõit looklewaid mägituid, kus keset kuiva ja kõwalehelist mägestikku ekstinud waid üksikuid kiduraid mände ning nõwakud kollendawad ilhe tundmatu madala põõsastiku õitelaukudes...

Cannesi mererand. Rannapiiestee Cannes'is l'Estérel'i mäeahelikuga tagaplaanil.

Ning siis leian end kuulsaft Nizzaft. Paari-tunnilisel jalutuskäigul jõudsin Willafranca lahe äärsle kõrgekaldalisele poolsaarele, mille teisel küljel väikeses lahjopis pesitfes väike Beau lieu (kaunispaik) väikne supellinnake, vääriline nimele, surutuna mägede ja mere wahle, palmide ja mändide laskudes weeni. Ja juba pool tundi hiljem imetlesin Monaco väikest würstiriiki, mis endale nii kindla asupaiga leidnud kõrge kaljusel poolsaarel. Naljakaas tundub lofs, weidrast tunduwad wahisõudrid kirewas wormis, kummaline nagu moestlähunud minewik see losfi sisjekäiku walwaw wõõdiline putka, need naljakad kahurid puuwankaril, mis kuuliwirnade kõwale asetatud ümber losjõue, sihtides üle madala kiwimüüri merele. Hoopis teise, allwete hämarasse ilma, juhivad sind taas würsti meremuuseumi rikkalikud kogud, haruldased akwaariumid, milline weel kirewam ja kummalisem oma kohutawate kalade ja imeliku wesiitaimestikuga.

Sadamakai, tunneliwõlwik, trepid ning ofutungi kuuljal Monte-Carlo kasiino terasil, kus puhkan waid jalgu ja neelan sidruniwett. Atman luksustikkust. Madalalais tooles istub siin rahwuswaheline rahwas palmide all ja liigub oma toolide ja laudadega, millised mõlemad väikestel ratastel, päikese järgi. Asjatult püüan mõnd wäljakujunenud mängija tüüpi, millist oleksin pidanud ofsima wast mängusaalist, ent jätan selle elamuse ebaspidiseks..

Täna wiis mind hammasratasraudtee Sceper-Cannes'ile, kus jalutades waigulisest männimetsas, nautisin rannaawaruji ja awaruji häi-

riwaid Lerins'i saari. Ning haaraski mind igatsus neile saarile, kuhu pääsemine ofutus waid wäikefõiduks.

Ofimefel neist, St. Marquerite, on turistide tõmbenumbriks wana lofs kaljusel kaldal, ranna kõrge mas ofas, kus juht näitab lossikabelit, wangikonge ning wuristab monotoonfelt aastarwusfid. Saared on madalad, wõluwate männimetsade, palmialeede ja wiinamarja istandusfiga, mida hariwad mungad siin asuwast mungakloostriist. Ning sinna kloostriaeda juht mulle kui naisinimefele tulla keelabki. Paremm ongi. Jääb nii aega siit kindlusewaremeelt waadata alla saarele, laintemängu rahnakiwel, taewa lõunamaalist sügawat sinat.. Kui oleksin mees ja mul siis tärkaks soow mungaelule, ei mõtleks ma kuu: waewalt ükski mägi, ükski üfjildus oleks nii weetlew kui too väikne päikesepeaselteline saar awara mere eelõuel..

Ent õhtu pilkases pimeduses fama sinine wõidude nägematus linikus hõbehall meri tõuseb kui must müür rannaliwa walgustet bronksilt, ainfa elumärgina unniklaine lakkamatu mühingin rütmilise saatemuusikana rannaliwale rulluwatele wahujukadele. Waatawad mustale meresjarmetile uhkete hotellide walgustet esiküljed, lillilised palmiaiad, autode ootawad read. Peaaegu tühi ja väikne on rand ning päewafest waldawam kuulduw lainetemüha, kui hingaks sügawamalt merigi unehõlmas. On kahju lahkuda rannalt ning wiimafele lainele järgneb weel mitu ja mitu wiimast.

L. G.

Cannes, aprill 1933.

Milleks vajame rahvaülikooli?

Rahvaülikool näib meil meie haridussüsteemis kujunevat vajalikuks algkooli haridust täiendavaks ja kroonivaks õppeasutuseks nagu ta seda olnud ja praegugi olemas põhjariikides. Vajadus tema järele näib meilgi suurenevat iga aastaga.

Et õpilaste seisukohast r-ülikooli vajadust selgitada, korraldas „Eesti Nooruse“ toimetus Harjumaa Ravila r-ülikooli õpilaste keskel võistlustööd wabateemidel, millistest 8 toome siinkohal. Autoreist on enamus tegevuses haridusseltsides, ÜENÜ-s ja seltside juure ellukutsutatud noorte osakondades.

TOIMETUS.

Rahvaülikool Ravilas.

Aliide Määr, Ravilast — Koselt.

Külanootena oleme ikka pidanud häbene-ma ja vaikima seltskonnas ja kaaskodanikkude ees. Meil pole olnud vajaliku selts-

kondlikku kasvatust ega julgust esinemiseks, iseseisvaks teotsemiseks. Ei ulata ju meie silmaring kaugemale mõne aastastest algkoolist, milline ettevalmistus vähe nõrk hoogsama tegevuse arendamiseks kodukiilas.

Ent põues midagi tuksus ja tuikas — otsis väljapääsu. Too on meie ülevoolav energia, mis tahtis tegutseda, lõkkele lüüa. Polnud waid süütajat, rakendajat. Ent nüüd on see päike rahvaülikooli näol tulnud Ravilassegi.

Meie, külanoodred, tulime siia sisemiselt sunnil. Tahame kõik siit midagi saada, kaasa võtta. Mida nimelt? Usun, kevadel kodusse siirdudes oleme siit saanud waimset äratust, teojulgust ning asume kodukiilas tööle näiteasjanduse, koorilaulu, rahvatantsu, kenakultuuri juhtidena. Oskame kõnelda, protokollida, kassat korras hoida. Ent kas ainult seda? Usun, kõik oleme siin õppinud ka

oma lihtsaid väikseid eesti kodusid armastama, olemine õppinud neid kaunistama, et poleks halb meil neis elada, ega oleks tungi külanooritel linna järele. Olemine õppinud tundma harituma eesti naise Lydia Koidula'ga: kodu poole — kodu — magus sõna. Olemine leidnud maavaimu, põhjavaimu...

Ei usu, et oleks ühtki kooli, ühtki õpetajat üle maa, mis rahuldaks noorte nõudeid külakultuuri seisukohalt, nagu seda teeb rahvaülikool.

Tunneme siin kuis meie hinges tärkab kodu magusus. Kuidas õpime hindama puhtust, korda, kuidas õpime kaaluma iga sõna, hindama iga sammu, iga liigutust. Tunneme, kuis silmis süttib võitlustahe, uute ilmade otsimistung. Haaraku elukeeris, haaraku võitlus — meie ei tohi nõrkeda — peame nägema teoaastaid, ilusat tulevikku kodumaa ja kaaskodanikkude kasuks.

Noortel, kes siin endid arendame, jääb südamlilikult tänada neid, kes tulnud sellisele suurele tänuväärtele mõttele — luua õpetajat, mis arendab ja tõstab külanoori ning külakultuuri.

Jõudu rahvaülikoolile, jõudu noorile!

Tulgu Ravilasse taas uus õpilasper, kuid püsigu rahvaülikooli vaim! A. M.

Rahvaülikooli tähtsus.

Arnold Urke, Kuimetsast

Läinud sügisel asusin Harjumaa rahvaülikooli. Mingi kõrgem kutse kohustas mind selleks. Ei leidnud kodu seda, mille järele tundsin vajadust.

Nägin külaseltskonda enda ümber, tundsin külaelu, sest elas in seda ise kaasa. Mõni valus nähtus riivas mind, kuid ma ei jõudnud, ei teadnud, mida teha: kannatasin ühes teistega.

Agas kuskil hingepehjas püsis raugematu tahe — luua midagi ilusamat, püstitada paremat, mis oleks meid ühendanud tööle ühiskonna hääks. Päämiselt selles usus tulingi Ravilasse, et omada relvi selleks tööks.

Igas külas ja vallas on oma seltskonnad. Ei või öelda, et poleks midagi tehtud. On algatusvõimet, on taht, tehakse mõndagi ilusat ja hääd, kuni tulevad raskused. Puudub ühiskondlik kasvatus, puudub ühine mõte. Ja need, kes pole seltskonnatööle pannud kogu oma hinge, lahkuvad...

Ühiskonnategelasel peab olema rahvuslik vaim. Ta peab lähenema seltskonnale kogu südamega ja võitma ta usalduse, vahast siis suudab ta teostada kõrgemaid ülesandeid. Tema algatusele järgneb siis ka ümbruskond, avardades sihte ja töövõimalusi.

Nüüsguseid uue sisemise jõu ja oskusega tegelasi võib meile anda rahvaülikool. Iga seltskond peab ise kasvutama omale väärikaid tegelasi, kuid küla õhkkond pole selleks igakord soodus. Rahvaülikool, oma lühikesest õppeajast hoolimata, on kui loodud nüüsguseks tegelaste varustus- ja äratuspaigaks.

Et Harjumaa rahvaülikool oma lastele on suutnud mõndagi anda, nähtub sellestki, mille armastusega ta senised ja nüüdsed õpilased ta ümber koonduvad. Koondagu ja kutsuge ta ikka uusi noori sõpru enda ümber!

Rahvaülikooli ülesandeid.

Julius Kukmann, Harju-Kabalast.

Rahvaülikoolil on suured kasvatuslikud ülesanded. Ta peab andma eeskujulikke inimesi kodule, küläle ja riigile.

Mida annab rahvaülikool noortele kaasajate kodudesse? Alusjooni küpseks karaktriiks ja praktilise eluoskusi. Olemine siin omandanud oskusi maatulunduses, maaparanduses, taimekasvatuses, aianduses, mesinduses, kana- ja karjakasvatuses, metsanduses, põlütöömashinate tundmises. Naisõpilased on endas oskusi, kui tulevased perenaised, täiendanud majapidamises, kodu korrashoius, käsitöös, kangakudumises, tikanduses, väljaõmblemises, töidete valmistamises, tervishoius, lastekasvatuses ja muus, millest meil, meesõpilasil, igakord pole aimu. Meie jälle olemine endid harjutanud puu-, raua-, vitsa-, harja-, nahatöös, raamatukoitmisel ja muudel talus tarvilikkude käsitööde aladel.

Maa seltside tegevuses on näha langust. Peod äparduvad ikka tihedamini, liikmeskond kuivab kokku ja seltsi tegevusest huvitatute arv väheneb iga päevaga. Enamuses on see tingitud juhtide ja tegelaste puudusest, nende oskamatusel ja loidusest. On aga juhatus loid, langeb ka selts varjusurma.

Kuid miks siis valida nüüsgust juhatus? Ent keda siis valida, kui teadlikke, sisemiselt kasvatatud tegelasi vähe ja mõne sekretäri või õpetajale, sageli küll nime pärast, kuhjatakse kogu küla seltskondlik töö.

Sellest tegelaste hädestki olemine üle saamas, sest rahvaülikooli teine tähtsam ülesanne on arendada külanoori eeskujulikke tegelasi. Selleks harjutatakse praktiliselt ja teoreetiliselt vastavates laulu-, muusika-, kõnekunsti-, näitekunsti-, rahvatantsu-, ja mängude õpperingides ja loengutel.

Kui siis kümmed ja kümmed rahvaülikooli kursuse kuulavad noored kevadel valguvad koduküladesse, loovad nad rahvaülikooli sealgi, annavad edasi uusi mõtteid, kogemusi, teadmisi. Ning nii avades omandatud teadmiste ja noorusenergia registrid kaunistuvad kodud, elustub seltsielu ja tugevneb riik.

Mis on rahvaülikool?

Alfred Kaal, Orult.

Rahvaülikool evib meie kultuurilises arengus suure tähtsuse. Kuigi meil olemas väga palju ja mitmesuguseid üld- ja eriharidusega koole, ei anna neist ükski selles ulatuses ega sellel külakohasel määral meie tulevaste külaelu tegelasile seda, mida neile tarvis külaelus. Isegi meie keskkoolid pakuvad noortele külaelus kasutamiseks vähe ning oleks sellepärast vägagi soovitatav, et küllajäävad keskkoolilõpetajadki kuuleksid läbi r/ülikooli

kursuse. Ka meie põllutöö-, aianduse-, koomajanduse j. t. erikoolid piirduvad liig-
selt oma erialaga ega anna meie külale seda,
mida temale annab rahvaülikool.

Kahjuks ei tunta ega hinnata seda asu-
tust meil veel sel määral nagu seda on
osanud teha teised põhjamaa agraarriigid. Ku-
lutame suuri summasid üldharidusele, kuid
ometi on põhjamaail just rahvaülikoolid ära-
tand rahva isetegevuse ja iseteadvuse ning
viinud nende kultuuri kõrgele.

Muidugi küsite minult: mida imet see
r.ülikool siis külategelasele, külanooresle nii
annab? Vastaksin: täiel määral seda mõista
ja tunda võib ise siin olles. Ütlevad seda
ikka need, kes siia tulnud keskkoolist või
kuulanud tööstuskooli kursuse. Eelkõige: ela-
vat huvi töö, isetegevuse vastu; rahvaüli-
kooli vaimu, mis ei tunnista ülemaid, ega ala-
maid, ei salli enda hulgas tööpõlgureid, os-
kab hinnata puhtust, korda, ühisalgatuste
suurt jõudu. Pole siin õppemäära ega sun-
dust, nagu teisis kooles. Ent siit lahkudes ei
lõpe õppetööd, vaid algab uue hooga, uue
innuga. See on rahvaülikool...

Milleks vajame rahvaülikooli?

Leida Ermos, Ravilast.

Juba noorena ja väiksena tuleb lapsel as-
tuda algkooli. Olnud sääli kuus aastat ei tea pal-
jud noored, kellel võimalusi pole, astuda
keskkooli, mida pääle hakata. Raisatakse
aega ja energiat ja paljudki algkooli lõpeta-
jaist muutuvad külavahel hulkujajiks ja tral-
litajajiks.

Rahvaülikooli ülesanne on koguda neid
eksivaid noori ning rakendada neid tõsise-
male tegevusele.

Mõned aastad tagasi polnud meil ühtki
asutust alg- ja kõrgemate koolide vahel ning
noored ei teadnud, mis teha või kuhu min-
na. Rahvaülikool on see, mis paneb õige
põhja algkoolile. Rahvaülikool on maajärgisele
keskkooli ja ülikooli ühtlasi. Algkool jättis
meid abiotsivalt ringi vaatama, aga rahva-
ülikool on juba julge samm ellu. Loodame,
et kõik maanoored, kel vähegi vaba aega, oma
sainumud juhivad rahvaülikooli. Ja võiks siin
meeldida mõnel linnanooresle.

Oleks hää kui vanemadki senisest enam
oma noori juhiksid siia, kus nad võivad tege-
vusse rakendada kogu oma energia, mis mui-
du noortel sageli kipub asjatult kaduma; või
jälle kasvavad neist noored, kes ikka loo-
davad teiste abile. Rahvaülikool aga annab
meile tööinimesi ning eestvedajaid ka selts-
konnategevusele.

Rahvaülikool on külanooresle kool.

Rahvaülikool — töökool.

Elmar Ahun, Valgast.

Olen lõpetanud algkooli ja tööstuskooli.
Olen õppinud mõndagi, kuid mitte veel kõike,
mida vajab praegune elu.

Olen omandanud tööoskuse, kuid sellest on
vähe: on vaja töötada ka seltskonnale. Sel-
leks annab parima ettevalmistuse rahvaüli-
kool.

Töötame siin armastusega, töö enda pä-
rast. Tööd tuleb teha nii, et töö huvis unust-
tatakse kõik muu. Töötada aga vaid selleks,
et omada ainult raha, või, et hommikul töö-
te asudes, kohe hakatakse õhtut ootama,
pole kuidagi õige. Sellest väärvaatetest tööle
on tingitud, et praegusaja noortel vähe hu-
vi töö vastu. Ei osata tõsise töö tähtsust
endale ette kujutada. Ja sellest tuleb ka, et
püütakse hoiduda kutsealadest, kus tuleb tõ-
siselt töötada. Ihtatakse ikka kergemat kut-
set, põlatakse raskemat kehalist tööd.

Rahvaülikool õpetab meid tööd hindama
ja seltskondlikult esinema. Õpetab meid teis-
tega läbi saama ja teiste vaateid hindama.
Tunnen, et olen siin omandanud palju, ja
lootan neid teadmisi kasutada siit lahkudes.

Rahvaülikool ja külanooresle.

Aliide Baard. Loksalt, Tammispealt.

Elu on võitlus, mida tuleb võidelda ja võita.
Tahet ja energiat selleks meil, maanooril,
on, ent vajame teadmisi ja kogemusi. Nende
omandamiseks siirdusimegi Ravilasse.

Elutee on täis kände ja konarusi. Seni
komistasime neile vihastades. Siin oleme har-
junud neid kände teelt kõrvaldama, et meie
järelkäijail kergem oleks sammuda. Oleme
siin õppinud üle vaatama raskusist, oman-
dama töötahet, karastama iseloomu.

Ravila rahvaülikooli õpilasorkester.

Istuvad (vasakult): H. Jansen,
A. Urke, S. Amant, M. Tigane —
muusikaõpetaja, Salme Viitman, V.
Tomingas, H. Indus, V. Sander.

Seisavad: A. Ziegel, A. Vilba,
B. Raagul, Jul. Kukman, E. Ahun,
E. Uidaküül, F. Sepp, E. Kottman,
E. Krabi, O. Harakas.

Võrreldes küla õhkkonda rahvaulikooli omaga, tundub suuri lahkuminekuid. Külanoores koguvad kusagile kiigele või mujale ja raiuskavad vabaaja igasugu naljatamisega, kui mitte ulakusega. Kuid elu pole üksi naljamäng, oleks vaja ka omavahelist tõsisemat tööd. Siin on kogu aeg — ka mängudki — pühendatud niisugusele tööle ja isetegevusele ja see annab suuremaid üleelamusi, kui ükski külanali. Oleks kena kui külaski võiks samuti korraldada referaate, õpperinge, kursusi, harjutusi, laulu, mängu ja muud. Muidugi on raskusi ruumide ja juhtide puuduses ja muus.

Rahvaulikoolis omame kogemusi, millest külas puudus. Loodame, et neid seal kord viljakalt kasutame.

Rahvaulikool — külategelaste kool.

Ilka Amant, Ravilast.

Lõpetanud algkooli näeme tulevikku ilusana, kergena. Otsime ja arutleme kuhu minna, kus tegutseda hakata. Kõikjal näib nii

ilus ja kerge. Oleme paljunõudlikud, ega näe kusagil omale kohast tegevust. Tahame lennata kõrgemale, kui tiivad kannavad. Ja vast siis, kui kohtume elutõsidustega, tunneme, et oleme raskuste võitmiseks nõrgalt varustatud. Tunneme vajadust minna edasi sealt, kus lõpetasime. Edasi, kuhu? Kavatsedes saada tulevaseks tubliks külategelaseks vaatasin ja ootasin vastavat enda täiendamise võimalust. Selles mõttes astusin mulle lähedale tulnud Ravila rahvaulikooli ja ma pole pettunud. Oleme siin võinud areneda ja kasvada kasulikuks seltskonnale, oleme siin võinud end ettevalmistada igale üllatusele ja raskusele, oleme suutnud endas kasvatada armastust töö vastu. Ja kui palju on meie külades teha tööd! Ning kas pole hää, kui kohe oleme valmis igat raskemat ülesannet võtma endale. Kui võime olla algatajad, tublid, töökad, energilised, eks siis ole teistelgi julgust meie järgneda. Lähme siis ja tõmmame teisiigi kaasa!

Looduswaatlusjst kevadel.

Julius Lunts.

Tänapäeva maanoor, wahetumalt seotud ka duumbruse loodusega, on looduse sõber. Ta peab siin tundma oma sõpru ja waenlast, leidma, mis on looduseriigis häwinemas, et seda kaitsta. Kuna selleks aga igalpool puudub arusaamine, on isegi seadusandlus siin korraldusi loomas. Olgu jahiseaduse, kawatsetawa looduskaitseaduse või „tärnpuude, kukerpuude häwit. seaduse näol. Wiimane seadus näit. nõuab, et me kõrswilju häwitama haiguse — kõrrooste — lewitajad puud tuleks hävitamisele 3 aasta jooksul. Pole seda tehtud, häwitatakse kahjulikud puud omaniku kulul. Näeme, oleme sunnitud otsima üles kodukopliist ja mäeseljakuult tärnpuud ja kukerpuud. — Waatlusjed ja tähelpanekud annawad wastusi, kes looma kui taimeeriigis on me sõbrad, kes waenlased.

Awarpäist looduseläpra huwitab loodusnähtuste jälgimine kooskõlas teiste nähtustega. Millal tuli meile tagasi looke, kuldnohk, pääsuhe, ööbik? Miks? Wõrdleme möödunud aastatega. Millal õitjes esimene sinilill, ülane, kulterkupp? Millal kadus lumi, lagunesid jõed, tehti esimene hünd, külv, õitjes tooming, õunapuud? (Senooloogilised waatlusjed) Mitmeaastased waatlusjed annawad hää wõrdlusmaterjali.

Warakult ära jagada ülesanded: kes waatleb kodunurga linnusõikku, kes koostab taimekogu, kes jälgib ilmastiikku, kes jäädwustab õitsemise ja põllutõõde tähtajad; kes õitjib üles, möõdab

ja pildistab suuremad puud, rändrahnud jne. Kõik kokku annab kodunurga looduspildi, mis rõõmustab teadlast ning jääb wäärikaks materjaliks kodumuseumi arhiivi. Muidugi mõniigi nähe, suur osa wähemaid laululinde jne. jääb tundmatuks, kui puuduwad wastawad atlastid jm. wahendid. Aga suuremaid, haruldajemaidki näit.: walge ja must toonekurg, haigur, sinikael-part, kaaren (ronk), siniraag jne. tunneme ometi. Täienduseks enda tähelpanekuile võime märkida üles ka ustawad teiste teated, kui nad kontrollitud.

Niisuguseil tähelpanekuil on üldine tähtsus kogu Eesti kohta. Nad leiawad ruumi ka trükiis. Populaar-loodusteadlik ajakiri „Looduswaatleja“, mis peaks olema igas noorte raamatukogus ja loodusfõbral on seni häämeelel ruumi annud neile. *)

Loodusmälestusmärgid otsida üles ja registreerida suwejooksul. Seks! Kauputada juhust: G. Wilberg „Loodusmälestusmäärke“, mida saab Eesti Looduskaitse osak. Tartu Aia t. 46 või Kastani 119. Kogutud materjalist saata ka looduskaitse osakonnale.

Ka siin on tükike huwitawat tööd!

*) Wt. „L W“ Nr. 2, 1933 Akbu-Risti ÜENÜ tähelpanekud lindudest, samas ka kukerpuudest.

ÜENÜ ESITUSKOGUST

ÜENÜ järjekordne (31.) kevadine Esituskogu koosolek toimus 29—30. aprillil Tallinnas, Lossi pl. 4. wägagi hoogsalt ja arwurikkal osawõtul. Saadikuid Esituskogule oli registreeritud 57 osakonnast 98 isikut, kuid koos muude sõnavõtjatega ja külalistega tõusis saadikute arv kaugelt üle saja.

Algas koosolek hoogsa laulu ja soojade terwitustega. Viimasejst paistis välja haridusministeeriumi esitaja G. Olliku termitus, kes mainis ÜENÜ kolme teenet: et ta koolist juba lahkunud nooruse rakendab tööle koduümbruses ja koduarmastuses, tema rahvuslikku ja omakultuurilist otjimisjuuna ja tema teeneid Eesti riigile Eesti tutvustamisega välismail. ÜENÜ kultuurnõukogu esimees O. Köster sõrdles ÜENÜ liikumist paadijuhiga, kes noori awara mere tee kaudu wiib sihile, kus raskused küll suured, ent wõidetawad, kuna teised noored hii-liwad ranna warjus, kus tulul küll nõrgem, aga igasugused ja igasuunalised äkilised nurgatagused iilangud wäiksele paadile seda kardetawamad.

Kustutati osakondade wõrgust Kaali ja Waiwara osakonnad ning wõeti vastu tojina wõwra uusi liikmeid.

Wõrdlemisi hwiitawa päwakoira punkti andsid esitajate aruanded kohtadelt. Selgus, et hoolimata lugematult raskusist noorfootõõ kohtadelt wägagi hoogne. Siin ja seal on ajatud liikmete sifemisele arendamisele panema senisest suuremat rõhku. Riiseperes (ja mujalgi) on asutatud endakaswatuise õppering ning peale selle on iga liige kohustatud korraldama ja sifustama talwe jookkul ühe omawahelise referaats ja hwiidõhtu, kus sageli ollakse wägagi leidlikud. Algukses püundus liikmetel julgus ja wilumus nüüd aga oodatakse juba oma järjekorda. Arukülas on 90% noortest rakendatud tegewtõõsse harudes. Igal õhtul on hoolimaja okupeeritud ja wahaest isegi kahe, kolme haru poolt korraga. Teotseb laulukoor, puhkpillide orkester, spordiklubi, maatulundusharu, rahwatantjurühm, karaskusharu ja wahaest isegi kaks näiterühma ühel ajal. Kuulutati wälja kuueaastased kodulkaunistamise wõistlusid, mis

ÜENÜ Esituskogu 29.—30. aprillil 1933. a. ÜENÜ Kodu ees, Tallinnas, Lossi pl. 4. Kokku oli tulnud 98 esitajat 52 osakonnast,

ÜENÜ Esituskogu õhtune koosviibimine koos ÜENÜ Tallinna osakonna kirjandusklubi tegelaste ja noorautoritega.

esimesel aastal algavad taluüüde korraldamise mõistlusega. Opetajaskond toetab, kuigi — nagu arvatakse — väike opositsioon oleks vahest vajalikki. On vanemaidki, kes takistavad noori tegelemast, ent need noored ollagi eriti intensiivsed oma töös. Siikmeid igal pool palju, Weneweres üle sajab. M ä d a p e a l on igaõhtu jäotatud, pühapäev on üldine mängupäev, teotsewad ka võimlemisrühmad, wäsimust ei tunta, kuigi kogunetakse wahel wõrdlemisi kaugel. Tegewus on nii hoogne, et — ajaga mõõtes — 12 kuu muu töö kohta kodus tuleb igal liikmel kaks kuu wiibida osakonna tegetöös. W a r e s e t s a s on lawastatud 13 näidendit, milles wahel töötab isegi 2 näiterühma. Mõnel pool kirjutatakse ise näidendeid, lawastatakse kohtuprotseesse jne. Tundub tugemat pioneerjoont, uute loowate tegewusalade otsimistungi ja algatust. Lawastatakse igasugu mõitlusi, õhtuid, katsetatakse ajakirjadega, arendatakse waielus- ja referaatohtuid, korraldatakse lugemislaudu, hangitakse kirjandust, wõetakse ette wäljasaõite ja ekskursioone. Haaratakse koolinoorustki. Istutatakse parke (Tammispea), kaswatatakse heinafemne sorte (Kaerawere), harrastatakse keekultuuri ja maadlust (Arniküla, Kainu, Ingliste, Waltu), rajatakse spordiwälju ja tehakse palju

muud. Opetajaskondki tundub senisest wastustulelikum.

Suurimana puudusena mainitakse aga oma klubiruumide puudust, mis suhtes wanemad seltsid, kel olemas omad majad ehk kes suutnud endale hankida koolijuhataja wõi wallawalitsuse poolehõiu — tuntawalt paremas seisukorras. Tundub teatawat kadedustki. I õ h w i s wõtab alewawalitsus ruumide kasutamise eest teistel seltsidelt 5, ÜENÜ-lt aga 30 krooni kuus. Samuti tehakse Järwakandiski. On tunda juhtide puudust nii üldjuhtimise kui oskusaladel. Pole, kes õpetaks laulu, käsitööd, kangakudumist, kodumajapidamist, wõimlemist, muusikat näitekunstiõpetust, wõimlemist ja terwishõiu ja esimese abi käsimust ja terwise eest hoolitsemist, instrueriks aiatöös, maatulunduses ja muus, mille järele on huwi — nõisuguseks praktiliseks juhtimiseks on aga õpetajaskondki kahjuks nõrgalt ettewalmistatud.

Aruanded keskikorraldusilt ja ringkondadelt näitawad senisest suuremat tähelepanu omawas wahelisele koostööle.

Järgnewad aruanded üldisest tegewusest. Keekjuhatus, keskkooskogu, keestoimkondade, keskkooskogu toimkondade, kassa, loterii, wõimlemise instituudi, näidendite kogu ja rewidee-

ÜENÜ tegevusest 1932. a.

Ülemaateid tegemise kohta on keskjuhatastele jeni saanud 156 osakonda, kus aasta lõpul oli 7020 liiget ehk keskmiselt 45 liiget osakonna kohta. Liikmetest oli 63 protsenti meesnoori. Suuremad osakonnad maal on Wenewere (98), Mädaepa (88), Aruküla (80).

Uusi liikmeid võeti osakondades läinud aastal vastu 2100, nendest meesnoori 1412. — Vanuse järele oli neist:

12—13 a. 10,	26—27 a. 162,
14—15 a. 72	28—30 a. 140,
16—17 a. 261,	31—33 a. 96,
18—19 a. 369,	34—36 a. 58,
20—21 a. 352,	37—39 a. 28,
22—23 a. 314,	40—42 a. 22,
24—25 a. 218,	43 ja üle 64.

Erukutselt oli uuteist liikmetest, milliseid umbes neljandik linnadest ja alewitest:

talus (isatalus) põllutööga tegelevaid 902;
õpilasi ja üliõpilasi (62) 264;
kodune (majapidamise) tegevus 218;
käsitöölisi ja oskustöölisi (40) 190;

riwa toimkonna aruanded — mis kõik näitab, et endine väike ÜENÜ paisumas suureks ja oivaliseks organisatsiooniks.

Koosoleku wahlele oli põimitud referaate hra Tealajelt maatulundusliku tegemise üle ÜENÜ wastawates harudes, hra Tõlalt kehakaswatusliikjude põhiküsimuste üle ja hra Kerbergilt koduümbruse kaunistamise teemile. Mõnede referaatide (kehakaswatusküsimused) puhul muustus sõnawõtmene õige elawaks.

Wõrdlemisi elaw ja kõrgekraadiline oli meeleolu ka omawahelisel kooswiibimisel, mida siinjustasid Tallinna kirjanuskubi noorurid.

Koosolek lõppes kahepäewase pika ja wäsitawa sõnawõtmise järele ühise kõiki lepitawa lauluga kuigi mõne küsimuse juures (põhikirja muutmise küsimused, ÜENÜ akadeemilise osakonna ajutamislugu) asjata oldi mindud üleliia ägedaks.

Koosolekut juhatasid kewa käega üliõpilased Meil, Oinas ja Mustel, kuna sekretariaadis higestasid Karp — Waresmetsalt, Ahw: — Riiseperaft ja Liimak — Arukülast.

Koosolekule järgnesid paaripäewased rahwastantsu kursused, mida kasutai tuliuufe rahwastantsude: jommiga tants, muusikase sindliõikamine, hiiu walis jt. õppimiseks.

A. M.

ametnikke, kantselei- ja äriteenijaid . . 188;
töölisi ja taluteenijaid 163;
õpetajaid 45;
kaitsewäelasi 41;
merimehi ja kalureid 27;
muud, wabad elukutsed 60;

Hariduselt on uuteist liikmetest lõpetanud algkooli 3 kl. — — 248;

„ 4 kl. — — 440;

„ 5 kl. — — 122;

„ 6 kl. — — 610;

kutses täienduskooli — 82;

keskkooli — — — 163;

keskkooli poolt — — — 137;

üliõpilane — 62;

akadeemiline harid. — 45;

pedagoogiline harid. — 37;

põllutöökooli harid. — 23;

kaubanduskooli harid. — 22;

tööstuskooli harid. — 20 jne.

Tunnewad huwi uuteist liikmetest:

meesnoored: spordile 724, laulule=muusikale 706, lawategemisele 438, maatulundusküsimusele 402, kirjanusele 356, meeskäsitööle 228, malemängule 226, terwishoiu küsimusele 202, tehnilistele aladele 172, rahwatantsudele, 156, karaskusküsimusele 120 jne. Naisnoored: laulule=muusikale 362, kehakultuurile 340, naiskäsitööle 332, lawategemisele 296, kirjanusele 266, kodukaunistamisele 222, majapidamisaladele 210, rahwatantsudele 168, terwishoiuküsimusele 140, enefekaswatusküsimusele 106 jne.

Liikmemaksu suurus kõikus osakondades 2 kroonist 5 sendini ning oli keskmiselt linnades 90 ja maal 34 senti (11 senti madaalam kui eelmisel aastal).

Ruumidena kasutati (koosolekuid, harjutused, peod) koolimaju 68, eramaju ja taluruume 49, juhustliike ruume 30, rahwamaju 21, wallamaju 9, piimaühisuste ruume 6 ja igasugu muid ruume 10 juhtumil. Ruumidest (kasutustingimust) oli olukord wäga hea 2, hea 48, rahuldaw 166 ja halb 83 juhtumil. Oma kindlad klubiruumid olid ainult 36 osakonnal.

Oma suuremad ehk wähemad raamatukogud (käsitraamatukogud) on 61 osakonnal 11.230 köitega, milliseid aasta jooksul kasutatud 14.444 korda. Aasta jooksul on juure hingatuid 1468 uut köidet. Suurim rmt. kogu on Kuusalu (1382) osakonnal. Awalikude raamatukogude wõrgus on kümnekond raamatukogu.

Kindlad ehk liikuwad lugemislauad, töötasid 30 osakonnas, kuhu oli ühiseelt tellitud 209 ajakirja ja ajalehte järjekorras: Eesti Noorus, Spordileht, Taluperenaine, Uus Talu; Wabaharidus, Aed, Eesti Naine, Põllumees Maanaije Kodu, Kodu, Olion, Maamees Looduswaatleja, Eesti Mets, Eesti kirjandus jt.

Oma ajakirjad ilmusid Ago (Aowalgel), Aruküla (Noorustuli), Hõimla (Hõimula), Jõe (Eek), Kaiu (Noorte püüded), Karilatti (Kolaie), Koerawere (Tähised), Käosalu (Koidikul), Mädapäa (Noor-Elu), Pagari (Lumikelluke), Palmse (Ränikiwi), Läsna (Areng) osakondades.

Tege wusharudest, ringidest, klubidest (621) olid esikohal: muusika=laulu 140, näite (128), spordi (112), kirjanduse (kõne=waidluse)=teaduse 86, maatulunduse=aiatöö 41, rahwatantsu ja omakultuuri (25), kodumajapidamise= ja naiskäsitöö (21), male (13), karskuse (12), kodu=uurimise ja kodukaunistamise (6), esperanto (6), loodus= ja loomakaitse (6), wõimlemise (3), hõimu (3), turismi, tuletõrje ja kaaluduse harud.

Õpperinge töötas 11, üheksas osakonnas 147 osawõtjaga enesekaswatus (4), kirjanduse ja kõnekunsti (2), põllumajanduse, lauwakunsti ja kodu=uurimise aladel.

Laulukoore on osakondades 82. Neist segakoore 70 (1877), meeskoore 9 (132) ja naiskoore 3 (36), kokku 2045 lauljaga. Koore juhivad õpetajad 49, helikuntniikud 4 juhtumil.

Üldse töötab osakondades 74 orkestrit 644 pilli ja mängijaga. Neist on keelpillide orkestreid 62 (508), puhkpillide orkestreid 10 (104) ja sünfonia orkestreid 2 (32). Suurimad puhkpillide orkestrid on Aruküla (16), Walgjärwe (12), ja Ingliste (11) osakondades.

Kursusi korraldati läinud aastal osakondades (järgmised arwud tähendawad osawõtjaid ja tunde):

põllumajandusainel	23	897	266;
mooda= ja rhw. tantsumaal	29	694	660;
naisaladel (käsit. majap.)	13	242	1103;
kehakultuuriliigi	9	167	250;
näitekursused	8	163	240;
üldhariduslikke (keeled jne.)	7	107	135;
muusika, hääleseadm.	3	46	69;
meeskäsitöö, sadusepa	3	38	180;
male	1	12	14.

Referaate on korraldatud 329. Neist maatulunduse= kodukaunistamise teemidel 87, enesekaswatus=noorjoo teemidel 75, kirjandusekunsti teemidel 61, üldhariduslikel teemidel 59, terwishoiu= karskuse teemidel 35 ja kehakul-

tuurlikel teemidel 12. Waidlusõhtuid on korraldatud 17, kirjanduslikke õhtuid 3, pitse litunde 1.

Ekskursioonid korraldati 322. Neist olid puhtakujulised ekskursioonid 56; õppehilijed väljasõidud näitustele, laulupidudele jne. 87; külastusväljasõite naaberorganisatsioonidele 98; puhtakujulisi õppekäike 48, lühemaid jalutus= ja waatuskäike ümbruskonnas 35. Pikema (nädalise) külastuse Soome korraldas Tallinna osakond.

Näidendeid on õpitud ja mängitud 480. Neist oli ühewaatuslikke — 118, kahew. — 77, kolmew. — 179, nelja= ja enamwaatuslikke — 70. Naftandeid 301, rahwatuikke ja laulu= mänge 76, kurbmänge 76. Suurima arwu näidendeid on lawastanud Waresmetse osakond, kel olemas oma maja. Järgneb Walga (11), Narwa=Peetri (9), Aruküla, Kilti Käru (7). Esikohal järgnewad: „Emake maanüüd“, „Tõusiku kosjakäik“, „Waele mehe ututall“, „Mu meelen kuldne kotu kotus“ jt.

Pidusid, esinemisi on korraldatud 1419. Neist pidusid sega eeskawaga 440; oma= wahelisi õhtuid ja kooswiitimiisi 482; sport=likke esinemisi 112, aastawahtetuse ja jõulu= õhtuid 70, maskeraade ja mardiõhtuid 70, aas= tapäwade aktusi 66, kirjandusõhtuid 58, ju= riöö aktusi 41, walguspiltide õhtuid 34, noor= tepäwi 30, kontserte 16, emadepäwi 12, kars= kuspäwi 10, metlapäwi 9, hõimuaktusi 5, põllumajanduse, ühistegewuse, loomakaitse päe= wi jne. Näitemüike on korraldatud 25, kor= jandusi 9.

Sissetulekuid on osakondadel olnud kr. 44.540. ja wäljaminekuid kr. 36.720. — Ülejääke on 115 osakonnal kr. 3974; puudus= jääke 27 osakonnal kr. 885. Warandust on kr. 27.313, kinniswara kr. 13.155. wäär= tuses.

On peetud 266 üld= ja 1880 juhatusete koos= olekut. Juhatusete koosolekuid on suuremad osa= konnad pidanud tawalisesti kord nädaljs.

Inwentari on hankinud: raamatuid 60 osakonda kr. 1946 wäärt., sp. abinõusid 59 osak. kr. 1222 wäärt., muusikariistu 20 osak. kr. 722 wäärt., ajakirju 57 osak. kr. 447 wäärt., näitetarbid 49 osak. kr. 425 wäärt., mööblit 15 osak. kr. 591 wäärtuses.

Kindlakujulisemaid kokkupuutu miisi on olnud 320 organisatjiooni ja asutustega, kus= juures wahekorid oli wäga hää 35, hää 165, rahuldaw 88, halb 36 ja w. halb 6 juhtumil. Pa= rem oli wahekorid noorjoo ühingute ja nais=

kodukaitsega ja kaitseleibuga, jahedam tuleõra ja ja hariduseltsidega.

Majandus-raskuste esikohal kuulub kaebuü ruumide (92), majandusl. surutise (86), igajuguste maksude ja honoraaride (32), platse ja abinõude puuduse (22), seltside rohkuse (15) ja hõreda asutamise (teeolud, kaugus) seotud asjaolude kohta.

Waimsete raskuste all mainitakse esikohal juhtide ja oskusjuhtide puudust (45), haritlaste vähesust (32), hõlpsalt loidust (19), alkoholi halba mõju (17), õpetajate vastutõtamist (11), seltside rohkust (7), omawalituste wastutulematust (6) ja usuhullustust (4).

Jaatavate nähtena mainitakse üldist poolehoidu (50), õpetajate wastutulekut (18), omawahelist head läbisaamist (15), külalaskuse langust (13), omawalituste wastutulekut (6) jne.

Tõusu on märgata 68, seisakut 35 ja langust 30 osakonnas.

Kawatjusis on esikohal oma kodu soetamise küsimused (31), sportliku tegevuse korraldamine (25), kurjuse, loengute korraldamine (25), lugemislaua ajutamine (18), orkestri korraldamine (17), noortepäevade korraldamine (16), ekskursioonide korraldamine (16), uute (tuleõrje) harude ellukutsumine (9), maa-tulundusliku tegevuse korraldamine (9), kodu kaunistamine (8), oma ajakirja ellukutsumine (7), suurejoonelise metsapäewa korraldamine (5), kodukäsitöö kurjuse ja näituste korraldamine (5), õpperingide ellukutsumine (5), uulate ja uisuteede asutamine (5), õpilaste kaastõmbamine noorsootööle (5), suuremate mälestusaktuste korraldamine (5), lipu hankimine (5), külamuuseumi ellukutsumine kahel juhul. külamuuseumi ellukutsumine kahel juhul.

A. Meikop.

NOORSOO TÖÖMAILT

Lühiteateid Soomest.

Aprillile lõpu poolel asutati Helsingisse Akadeemiline Noorsoo Ühing. Ühingu asutamiseks on juba kaua tehtud eeskõid Helsingi ja ka Turu üliõpilaskonnas ja suured teened on sealjuures Soome Noorsoo Liidu esimehel prof. Wilho A. Pekolal ja sekretäril Martti Alpirannal. Uue ühingu juhatuse waliti muuseas Turu üliõpilaskonna esitaja ja wõimlemisõpetaja pr. J. M. Alpiranta.

Noorsoopidustused üliõpilastele olid Maarjapäewal Helsingis. Eskawast oleks muuseas mainida: pr. J. M. Alpiranna ja prof. Arwi Grotensfelti kõned, Wäinö Sola soololaulud, Naisüliõpilaste Karjala ühingu kõnekoori esitused Saina Kalmari juhatusel ja koori ning orkestri ettekanded.

Need pidustused õnnestusid hästi ja aratassid noorsooliikumisele sõbralikke tundeid üliõpilaskonnas.

Õpperingid e töökamad 1933/34 on juba wäljatõtatud ja õpperingidele kättesaadetud. Üldteaduslikuks õppeaineks on walitud „Soome rahvusliku arkamise sajad“ ja põhiraamatuna kaputatakse Wiljo Hjtõje samanimelise raamatut ja abiraamatuks on Juhani Aho „Kewät ja takatalwi“. Ilukirjanduslikuks õppeaineks on Teuvo Pakkala elulugu ja

teosed. Õpperingides tutwanemad noored ajajooksul tähtsamate üldteaduslike küsimusiga ja oma kirjaniike elulugude ja tõestega.

Soome karskusliikumise 50 aastane juubelil 5. mail pühitses Soome wanim karskusselts „Raittiuden Ystävät“ oma 50 aastast juubelit. Selle seltsi asutamise ja wõitist Soome karskusliikumine laiemate hulcade tähelepanu ja ruttu sigis teisi karskusseltsi.

Prof. Arwi Grotensfelt sai aprillis 70 aastaseks. Prof. Grotensfelt oli Soome Noorsoo Liidu asutajaid ja esimene esimees ning kauaaegne juhatuse liige. Grotensfelt on üks neist wähestest, kes weel wananagi on aidanud noorte harrastustele kaasa ja Soome noorjugu õnnitles teda suures tänuandes.

Laulupeole on oodata Soomest suurel määral külalisi. Kuuldawasti on külaliste ületoomiseks meie laulupeole okupeeritud seni juba kuus laewa. Tulijate hulgas on üle 600 Soome kooriliitu kuuluma laulja.

Liivi noorte poolt sõidab Eesti laulupeole ja esineb ÜENÜ hõimuaktusel 12 liikmeline liivi õpilaste kwartett.

G. E.

E. R. M. üleskutse.

EESTI RAHVA MUUSEUMI poolt on toimetusele saadetud rahwateaduslikke piltidega ilustatud küsimuskavu esivanemate mesinduse (102 küsimust), kalastuse (130 küsimust), veohärgade kasutamise

(35 küsimust) ja vere kasutamise kohta söögimajanduses (53 küsimust). Nii mesindus kui ka kalandus on eesti rahva vanimaid majandusalu. Eriti kuuluvad mesinduse alged eestlaste juures kaugele muinasaega ning oli ajaloolise aja algusel mesindus eestlaste juures juba tähtis majandusharu. Kuna need alad siiski meie rahvamuuseumis nõrgalt või puudulikult esitatud, loeb toimetus kõigi eesti noorte, eriti aga õpilaste, kohustavaks ülesandeks meie noori teadusasetusi aidata varustada puuduva tellides neilt nimetatud küsimuskavu ning täites neid neis antud juhtnööride kohaselt. Kavad saadetakse tasuta ja nende tagasisaatmine sünnib postikuluta.

Lõpuaktus Harjumaa r.-ülikoolis.

Harjumaa rahvaülikoolis Ravilas lõppes 1932./33. a. õppetegevus 30. aprillil, milline päev kujunes asutusele suuropäevaks. Kooli ruumes oli korraldatud õpilaste käsitööde näitus, mis tööde rohkusest ja mitmekesisusest köitis kõigi küllastajate tähelepanu. Oli esitatud naiskäsitöid, kudumistöid ja meeskäsitöödest: mõõblid, keelpille, harjatöid, põllutööriistu jne.

Kell 6 toimus loengusaalis lõpuaktus, mille algas kooli hümniga: „Kaunimad laulud!“ Esineti õpilaste puhk- ja keelpillidega- ja meeskooridega; ilulugemiste ja muuga.

Küllalisena viibisid aktusel Harju maakoolivalitsuse juhataja J. Depman, kes tervitass Harju maavalitsuse ja Harju Rahvaülikooli Seltsi poolt. Tervitusi oli veel ÜENÜ Keskjuhatuselt, haridusministeeriumi kutsekoolide peainspektorilt jt.

Kursuse lõputunnistuse said 9 nais ja 12 meesõpilast, neist 18 Harjumaalt, 2 Tallinnas, 1 Valgast. Lisaks neile anti veel mälestised 61. õhtustest üldhariduslikest loenguist ja kursusist osavõtjatele.

Aktusele järgnes koosviibimine laulude, mängude ja tantsudega ja öösel mai vastuvõtt lõrvikutega.

Osavõtjad aktusest kui ka mai vastuvõttust oli ennenägemata arvul — mõned isegi väga kaugelt — ja kõigile jäi kooli viimastest tööpäevast hääl mälestus.

Paistis silma kodune ja soe vahekord ümbruskonnaga, mis tõendab, et asutus end uues kodus suutnud maksta panna.

Rahvuslik päev Tudulinna.

Meie külakultuuriarengul on rahvuslik küsimus ja rahvustunne väga suure väärtusega. Külaelu võimeline kandeala peab lähtuma rahvusliku kultuuri taimelavast.

Meende meetete kohaselt Tudulinna maatulundusklubid ühes kohaliku Laulu ja Mängu seltsiga korraldavad 18. juunil 1933. a. suurejoonelise „Rahvusliku päeva“, kus peale muu leiaksid erilist tähelepanu rahvatantsud. Rahvuslik päev kujuneb väga ilusaks ning jõuliseks külakultuuri tähtsaks kogu ümbruskon-

nale. Tudulinna maatulundus klubide ja teiste kohalike organisatsioonide juhataiste koosolek valis päeva toimkonna, kuhu kuuluvad ka Tisaku ja Oomurme esindajad. Rahvusliku päeva toimkonna nimel julgeme paluda kõiki organisatsioone ja seltsi kaasa lüüa Tudulinna noorte üritustele.

Rahvusliku päeva kavas on järgmised laulud kooridele: On ilus Eestis elada, Laul rõõmule, Laulik, Saarlaste laul, Arka ühes isamaa, Hõiskame kooris, Kits ja hunt, Mis jääb kõnnib, Naabri külas, Tuljak, Kalew ja Linda.

Rahvatantsudest kantakse ette järgmised: Tuljak, Kaerajaan, Eideratas, Häär hüppas; Labajala wals, Wiira polka, Winger polka, Piik ingliska, Karutants (meestele), Koivisto polka ja Sappo. A. Roofimäli.

Lõpuaktus Virumaa r.-ülikoolis.

Virumaa vanemas rahvaülikoolis, Kundas, korraldati lõpuaktus 8. mail. Kooli suur loengute saal oli muudetud suureks koolitööde näituseks, kus eriti arvukalt oli esitatud naiskäsitöid ja kudumistöid. Viimastest äratasid mitmesugused tekid ja vaibad eriti küllastajate tähelepanu. Meeskäsitöist hakkasid silma omavalmistatud mesipuud, hõõvliptingid, alumööbel ja suuskade kollektsioon.

Aktus toimus kell 12. päeval, kus süttivad sõnu ütlesid koolijuhataja J. Ruus, Viru maavalitsuse esimees J. Pajos, Virumaa koolivalitsuse juhataja E. Rosenberg, haridusliku esitaja E. Vender, ÜENÜ Keskjuhatus esitaja A. Meikop ja kohalikke tervitajaid. Sõnavõtt õpilaste ja õpetajate poolt oli eriti liigutav ja kõlledes silmadesse valguss pisaraid... Sooviti hääd ja kõrget lendu ja eluabilisi mitte ainult pääs, vaid ka pões...

Lõpetasid kursuse ja said vastavad tunnistused ja märgid 32 nais- ja 20 meesõpilast. Neist Virumaalt 30.

Lugupidamine kooli vastu näib kõigiti tõusnud, millest kõneleb asjaolu, et koolile ju kevadel tulnud sisseastumissooaviauldus sügiseks. A. M.

Käsitöö Tsiistres.

Käsitööde näituse korraldas Tsiistre ÜENÜ 2. aprillil 1933. a. Tsiistre algkooli ruumes. Väljapanekuid oli 4 mees- ja 7 naislikk-mest, millest enam ei mahutanud väike ruum. Näitust külastas umbes 100 inimest. Kõneles näitusel Rouge-Wasselliina konsulent hra Gerhard. Hindamise komisjon, kuhu kuulusid hrad Gerhard, Niilo, prl. Ots ja pr. Udras tunnistas esimese auhinna vääriliseks prl. Agnes Otsa tekid, prl. Elfr. Laine naiskäsitööd, prl. Adele Niilo kudumistöid, hra O. Hero maalimistöid ja hra Aug. Niilo meeskäsitööd.

Arno Koovits

On valus meile see halastamatu tööde üle mere: Arno Koovits suri pärast maohaavade operatsiooni 2. märtsil kell 08.45. — Teda ei ole enam, ei ole meie kitsas maises ringis!

Mäletavad Ambla koolinoored, kus täis inukkat tööd ja noorusvallatust koos lahkunuga möödusid koolipäevad alg- ja keskkoolis. Ikka agar õpilaspere organiseerimises, tuldsütajata ja üritusis, vaimurikkusest sädelev vest-

lusis. Ikka originaalne, ikka humooriküllane. Hää koolivend, sügavhingeline inimene ja sõber. Nii kasvasime kokku — kogu klass. Üks kõige eest, kõik ühe eest — nii olime! Kuni rahutu iseloom, rahulolematu halli tänapäeva pisisaavutisiga viisid ta meist kaugemale.

Jatkas õppimist Tallinna keskkoolis ja siit siirdus Ameerikasse 1926. a., kus jääb töötama New-Yorgi Mt. Sinai haigla bakterioloogia laboratooriumi. Järgneb rida aastaid endaotsingut, endasse süvenemist, suhtumist uue olukorraga. Kas kainestumist, pettumist! Siin üks vaid selge — väikerahva liikmed suurriigis vajavad alalist sidet isekeskis, et säilitada omi väärtusi. Organiseeritud N. Y. E. Haridusseltsi peres toimetab eestikeelset ajalehte „N. Y. Eestlane“, hiljem asutab ja toimetab ajakirja „Meie Tee“, mis on saanud si-
depidajaks kogu P.-Ameerika eestlasile.

Inimhinge pettumused ja valud ses mehhaniseeritud Ameerikas valab ta draamasse: „Leiba, leiba!“, mis lavastati N. Y. Eesti Haridusseltsi poolt.

Ülejõu pingutus ses uues olukorras murdis selle noore tulihinge. Jääb leinama N. Y. eestlaste pere, hää kaasnoori Eestis.

Arno! Unustamatuks jääd meie noorile! Oiles kevadlapsi jätsid kevadpäikest meiega elu! Vaid ise murdusid enne uut kevadet.

Jul. Lunts. Albu-Ristil.

ÜENÜ keskkorraldus Tartumaal.

ÜENÜ Tartumaaline nõupidamine toimus 23. aprillil ÜENÜ Tartu osak. kodus. Waliti Tartumaa keskkorraldus, kuhu kuuluvad: L. Kiwisto (esimees), S. Oinas (abi), W. Afsmann (kirjut.), E. Wardja, W. Kurs ja J. Mürk ja ÜENÜ akadeemilise osak. ehitaja. Neist on esimehed ÜENÜ Tartu, Wardja, Saadjärwe, W. Kurs, Saduküla, J. Mürk Elwa osak.

Kawas on korraldada 6. aug. II. Tartumaa osakondade suwipäewa Wapramäel ja sügisel Tartu näitusel ÜENÜ osakondade väljapanekute eriosakond. L. K.

ÜENÜ osakonna elust Argentiinas.

ÜENÜ Argentiina osakond on keskjuhatuslele saatnud tegewuse ülewaate ja kõikide protokollide ära kirjad. Neist näib, et osakond on 1932. a. jooksu lpidanud 19 juhatusse ja ühe üldkoosoleku, millel olnud harutusel 74 päewakorra punkti. Esmajoones on harutatud pidude ja raamatukogu küsimusi. On õpitud ja mängitud: „Meetud talu“ ja „Mikumärdi“. Raamatukogus on 172 köidet, milledest aga suur osa muukeelset. Juure on tellitud raamatukogusse aasta jookjul „Dwl. rmt. kauplusest 64 raamatut 100—ekr. wääruses. Ajalehist on

loetud „Päewalehte“ ja „Waba Maad“. — Osakonna juhatuses oliwad I. aastal: W. Keiwer (esimees), H. Jock (abi), E. Ploompuu (kirjatoimetaja), O. Meikop (laekur), J. Pettai (waraheidja).

Osakonna aadress on: Calle Reconquista 379 Buenos Aires. Rep. Argentiina.

ÜIal: ÜENÜAO „Mikumärdi“ tegelasi. Lavastati pr. Salme Idami juhatusel.

AII: Argentiina noorsoolased väljasõidul pr. Idami kodus kanu söötmas.

Vast. ja tegev toimetaja AUG. MEIKOP. Väljaandja: Ülemaalse Eesti Noorsoo Ühenduse Keskjuhatus.

Uute õpilaste vastuvõtt 1933/34. õppeaastaks

Harjumaa rahvaülikooli

(KOSE-RAVILAS)

on alganud.

Sooviavaldused ühes lühikese eluloo kirjeldusega ja endist haridust tõendavate dokumentidega saata rahvaülikooli büroole — aadressil: Tallinn, S. Roosikrantsi 12, kust saab ka vajalikke andmeid kooli töö ja õppimise tingimuste kohta.

Õpetus, korter, küte ja valgustus on tasuta, ühisköök umbes Kr. 10.— kuus. JUHATUS.

TALLINNA LINNAPANK

TALLINNAS, SUURE JA VÄIKSE KARJA TÄN. NURGAL 7/2

TELEGRAMMI AADRESS: „LINNAPANK“

Direktor J. L. Jürgens 443-40

Direktor P. Kurvits 427-19

Direktor T. Loik 448-39

Operatsioonisaal ja raamatupidamise osakond 436-75

TOIMETAB KÕIKI PANGAOPERATS. SISE- JA VÄLISMAAL.
VÕTAB KAUPU OMA AITADESSE HOIULE JA ANNAB NENDE VASTU
LAENE.

Tallinna Linnapank.